

2009

Nr: 4

BUDKAFLE

FÖR

HÅBO KULTUR- OCH HEMBYGDSFÖRENING

Museets öppettider:

Lördag-söndag under juni-augusti kl.11.00-15.00

Tack för gångna året

Året är ännu inte slut men Du håller nu i 2009 års sista Budkafle.

Nästa år, har styrelsen beslutat på förslag av redaktören för denna eminenta publikation, att vi ökar utgivningen till fem nummer.

(Manusstoppdagar hittar Du på vår hemsida.) Det händer så mycket nu så vi har ett behov av tätare kontakter.

Tack för många goda insatser på olika sätt under det här året. Nästa år blir lika arbetsintensivt men då skall vi också skörda frukterna av vårt arbete.

Året 2010 blir ett mycket spännande år!

Styrelsen önskar alla, när den tiden kommer, många lugna och sköna helgdagar. Vi kan hoppas att den fina höst vi har nu övergår i en vacker och stabil vinter.

Ha det så gott alla!

Styrelsen genom

Hans Söder

Projektet Fridegård och statarna igen

Tack alla medlemmar som deltagit i friskis och svettis på museitomten! Vi har tillsammans arbetat drygt 425 timmar av utlovade 700. Nu gör vi ett vinteruppehåll möjligen med undantag för arbetet med att plocka upp takteget på förrådsboden.

Förrådsboden är riktigt, riktigt fin. Tack Kenth Öjdahl för ett förnämligt arbete. Och vi hann med att måla utvändigt en gång före vintern. Till våren kommer nya möjligheter. Vi avslutar markarbetena och plantering och sådd av gräsmatta blir den sista arbetsuppgiften inom projektramen.

Samtidigt har vi arbetat med projektets andra del, en teaterpjäs baserad på Jan Fridegårds och familjen Johanssons liv. Therese Söderberg heter vår pjäsförfattare. Nu är hon nästan klar, det återstår bara en drömsekvens och några sångtexter. Att få till en fräsig titel är inte lätt. Har Du något förslag? Om ca en vecka får vi besked om vårt tilltänkta affischnamn skriver kontraktnamn med oss. Ytterligare tre

yrkesskådespelare skall kontrakteras och dessutom finns det nio roller som skall besättas med amatörskådespelare. Repetitionerna börjar den 10 maj. Premiär den 12 juni på Biskops-Arnös sommarscen. Vi tror nu på ytterligare några föreställningar utöver de ursprungligen planerade 15.

Om projektets tredje och sista del, lärare- och elevmaterial för grundskolan och gymnasiet får vi återkomma. I denna sista del ingår också att korta scener skall skrivas för att kunna uppföras i skolor och vid andra lämpliga tillfällen.

Sommaren 2010 från den 12/6 och fram till den 5/7 lovar vi en storartad teaterupplevelse i ett sommarfagert Uppland. Så här säger Johan/Jan i pjäsens inledning: ”Det här är min historia, om statarnas villkor, om min egen krokiga väg till författaryrket, men framför allt är det historien om min familj”.

Hans Söder

Rapport från torpinventeringen

Arbetet med att inventera torp inom kommunen fortgår med oförminskad intensitet. Vi har klarat av 42 torp inom Övergrans socken. Det innebär att det återstår cirka 107 stycken!!!! Bara i Övergran! Sen återstår ett ännu oräknat antal i Yttergran socken och Kalmar socken. Som alla förstår så är detta ett omfattande arbete. Vi som jobbar med det här projektet är Bo Hammarström (projektledare), Hans Söderholm, Göte Eriksson,

Jan Rudberg, Kjell Sandell och Lars Johansson. Torpen som hittills är inventerade finns på vår hemsida: www.kultur-historia.se, under fliken ”torpinventering” och ”Inv socknar” samt ”Övergran socken”. På de torp som är klara syns ”PDF filen” och de har [blå markering](#). Nu arbetar vi för att försöka sammanställa allt material till en färdig produkt, samt att intervjua olika personer som vet något om våra gamla torp.

Därför kommer jag med en efterlysning

Har Du några gamla bilder, foton eller annat som rör något gammalt torp så kontakta oss på telefon eller mail. Antingen Bosse Hammarström eller Kjell Sandell. Telefonnummer och mailadresser hittar Du hemsidan: www.kultur-historia.se. Vet Du något om något torp

som finns kvar eller är borta så kontakta Bosse eller Kjell.

Vi behöver all hjälp vi kan få!

Lite hembygdshistoria

Otursförföljda Sågverk i Bålsta

Bålsta ångsåg byggdes i slutet av 1800-talet ungefär där tennishallen finns, bakom gamla järnvägsstationen. Där förblev den till 1937 då den brann ner till grunden.

(Branden blev anledningen till att Bålsta fick en brandkår.)

Sågverkspatron Rylander tillsammans med Gunnar Fransson och C O Johansson på Grans gård byggde upp det nya sågverket på tomterna Bålsta 1:78, 1:113, 1:114, 1:37, 1:53, bakom nuvarande järnhandeln. Och klingorna kunde på nytt börja snurra redan samma år.

Sågverket bestod av; ett såghus med hyvel, ett trävarumagasin, en tork, som drevs med el-kraft. Den maskinella utrustningen bestod av: två cirkelsågar, två kapsågar samt en femkutterhyvel.

Gunnar Fransson övertog ägandeskapet, då C.O Johansson drog sig ur och Rylander drunknat i Ullvifjärden. Sågen byggdes upp igen och drevs som ett familjeföretag från 1939 fram till 1984. Efter Gunnar Fransson övertog sonen Rune ägandeskapet.

Sågen var förföljd av otur. Lördagen den 12 augusti 1939 drog en kraftig tromb genom Bålsta och ödelade bland annat sågen.

Det nystartade sågverket blev hårt drabbat av tromben. Sågen såg ut som om den blivit bombad.

Byggnader hade blåst omkull och rasat samman. Virkestravarna hade rasat omkull. Allt var i en enda röra.

Vi hade nyligen startat sågen och investerat alla våra sparpengar i en ny lastbil. Den var begravd under huset där den stod i. När vi fått bort all bråten visade sig bilen vara helt oskadd. Takstolarna hade fallit som en ram runt bilen. Berättar Lilly Fransson.

En veteran på sågen var Gunnar Arbringer som började som stabbläggare 1945. Stabbläggaren var den som travade det sågade virket, de bar plankor upp till tolv tum på ena axeln. Många dukade under efter bara någon vecka, axeln sjönk in, minns Gunnar.

Tiderna hade förändrats, sågen revs för nybyggnation av villor. Maskinutrustningen övertogs av Gunnar Arbringer i Högsta. Gunnar drev sågverket i mindre skala fram till 1994. Då avslutades sågverkets historia, den var inte lönsam längre.

Villorna som byggdes där sågen har legat, ligger i kvarteret Sågarbacken vid Timmervägen, Tumvägen, Fotvägen m.fl. namn som hör ihop med forna tider.

Sammanställt av Kjell Sandel

TORPET I GUNGGRÄNA

Nu har vi besökt sommartorpet i Dalby och valt ut ett antal föremål och några möbler. Uppsala kommun deponerar dem hos oss.

Torpet var familjen Fridegårds sommarbostad under åtta år och här avled Jan den 8 september 1968. Av inventarierna i torpet disponerar vi nu bl a en

kommod, trasatta, vedkorg, lykta några redskap och en sk snäppare (för åderlätning). Det känns värdefullt att öka Fridegårds närvaro i museets stadbostad genom dessa föremål.

Anita Andersson och *Hans Söder* gjorde urvalet.

Budkaflen finns inlagd på vår hemsida www.kultur-historia.se

Nu kan Du som har frågor och programförslag till styrelsen, andra intressanta inlägg och berättelser om Håbo kommuns historia. Använd mail-adressen hans.soderholm@bredband.net

PRESSSTOPP

Nu har marknadsföringsgruppen för projekt Fridegård och statarna träffats en första gång. Vår nya lokal på Knarrbacken fungerar alldeles utmärkt bra vid sådana här tillfällen.

Vår producent Björn Lusensky kunde informera oss om att Marika Lagercrantz, Chalie Gejhammar, Jan Boholm och Therese Söderberg är engagerade för de fyra ledande rollerna i vår teaterpjäs. Regissör blir Sture Ekholm.

Alla dessa har tidigare erfarenheter av Biskops-Arnös sommarscen.

Nu skall ett första programblad skrivas och tryckas med bild på Marika som "infångare". Vi diskuterade också om ett fylligt programhäfte skall göras och säljas i samband med teaterföreställningarna. Måste kostnadsberäknas så att vi vågar tro på att försäljning för tex. 20 kr/st ger kostnadstäckning. Vore fint om vi kunde ge en informativ bakgrund till teaterföreställningen.

En marknadsplan har påbörjats och funderingar på ett första utskick till bussbolag, resekommittéer i PRO och SPF föreningar m.fl. planeras. Det gäller att få gruppbokningar.

Avslutningsvis: Ett mycket kreativt och aktivt första möte har genomförts. Vi träffas nästa gång den 16/11.

Hans Söder, vid rapportpennan.

PROGRAM UNDER HÖSTEN OCH VINTERN

Onsdagen den 25 november kl. 18.30

träffar vi Sten Bergström som talar över ämnet klimat och kultur. *Plats: Lars Hård i BCJF*

Lördagen 28 november mellan kl. 11.00 – 14.00

Alla nya och gamla medlemmar är varmt välkomna till Öppet hus i vår nya lokal vid Knarrbacken

Lördagen 12 december Julmarknad i Brunnsta

Onsdagen 20 januari 2010 kl. 18.30 kommer Docent Barbro Bursell berättar om sin forskning kring Bodarnas historia. **Säteri, Kaptensboställe och Lanthandel . Plats Lars Hårdsalen BCJF**

Lördagen 13 februari 2010 kl. 16.00 kommer en konsert, Musik i Uppland, att genomföras tillsammans med Bibliotekets vänner. *Plats: Aulan BCJF.*

MEDLEMSAVGIFT FÖR 2010

Enskild 125 kr

Familj 150 kr Sätts in på Postgiro 232331-9

Styrelsen: Hans Söder	ordförande	0171-51441	hans.soder@home.se
Kjell.Sandell	vice ordförande	070-6666778	kiell.sandell@bktv.nu
Gerd Dalersjö	sekreterare	070-5201094	gerd.dalersjo@inctv.com
Jan Rudberg	kassör	0171-56208, 070-6541930	jan.rudberg.balsta@telia.com

PRESSSTOPP

Nu har marknadsföringsgruppen för projekt Fridegård och statarna träffats en första gång. Vår nya lokal på Knarrbacken fungerar alldeles utmärkt bra vid sådana här tillfällen.

Vår producent Björn Lusensky kunde informera oss om att Marika Lagercrantz, Chalie Gejhammar, Jan Boholm och Therese Söderberg är engagerade för de fyra ledande rollerna i vår teaterpjäs. Regissör blir Sture Ekholm. Alla dessa har tidigare erfarenheter av Biskops-Arnös sommar-scen.

Nu skall ett första programblad skrivas och tryckas med bild på Marika som "infångare". Vi diskuterade också om ett fylligt programhäfte skall göras och säljas i samband med teaterföreställningarna. Måste kostnadsberäknas så att vi vågar tro på att försäljning för tex. 20 kr/st ger kostnadstäckning. Vore fint om vi kunde ge en informativ bakgrund till teaterföreställningen.

En marknadsplan har påbörjats och funderingar på ett första utskick till bussbolag, resekommittéer i PRO och SPF föreningar m.fl. Planeras. Det gäller att få gruppbokningar.

Avslutningsvis: Ett mycket kreativt och aktivt första möte har genomförts. Vi träffas nästa gång den 16/11.

Hans Söder, vid rapportpennan.

!